

Hodnocení diplomové práce

Jméno studenta:	Bc. Daniel Boucník
Název práce:	Psychofyzický a intuitivní dualismus
Druh práce:	magisterská diplomová práce
Hodnotil:	Mgr. Karel Šebela, Ph.D.
Druh hodnocení:	posudek oponenta
Datum:	22. srpna 2018

Stupeň hodnocení:	A 1 výborně	B 1- výborně mínus	C 2 velmi dobře	D 2- velmi dobře mínus	E 3 dobře	F 4 nevyhověl
	☐	☐	☐	☒	☐	☐

Dílčí hodnocení:

	Stupnice						
Hodnocení (+)	A	B	C	D	E	F	Hodnocení (-)
Probíhaly konzultace *	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Neprobíhaly konzultace
Znalost literatury k tématu	☐	☐	☐	☐	☒	☐	Neznalost literatury k tématu
Kriticky hodnotí zdroje	☐	☐	☐	☒	☐	☐	Nehodnotí použité zdroje
Dobrá struktura textu	☐	☐	☐	☒	☐	☐	Nevyhovující struktura textu
Argumentuje logicky správně	☐	☐	☐	☐	☒	☐	Neargumentuje logicky správně
Ucelený úvod a závěr	☐	☐	☒	☐	☐	☐	Nedostatečný úvod a závěr
Správný vědecký aparát	☐	☐	☒	☐	☐	☐	Nesprávný vědecký aparát
Kvalitní jazykové podání	☐	☐	☐	☒	☐	☐	Nekvalitní jazykové podání

* Vyplňuje jen vedoucí práce.

Kontrola plagiátorství:

Oponent nekontroloval práci v systému theses.cz.

Slovní hodnocení:

Předložená práce se vztahuje k tradičnímu dualismu těla a mysli a snaží se daný problém zpracovat jak z historického, tak především ze systematického hlediska.

Práce má velmi ambiciózní rozpětí, Boucník hodlá téma sledovat nejdříve v dějinách filozofie již od antiky, následně diskutovat současnou debatu o tématu jak ve filozofii, tak ve vědě, dále prozkoumat lidovou psychologii jako zdroj intuitivního dualismu, její evoluční vysvětlení a konečně kritiku dualismu, s níž se ztotožňuje.

Co se týče formálního hlediska, velmi oceňuji změny k lepšímu oproti dřívější verzi práce. Stále ale zůstaly některé poněkud kostrbaté věty a nejasné členění textu, příklady budou zmíněny níže.

Co se týče obsahu, rád bych se postupně vyjádřil k jednotlivým kapitolám.

Samotný název práce – tématem práce je psychofyzický dualismus, proč tedy ono „a intuitivní“?

Pokud tím chtěl autor naznačit, že bude pojednávat o dualismu jednak v lidové psychologii, jednak ve vědě a filozofie, pak ani to název nevystihuje.

Kapitola 1 představuje určitý plán předkládané práce, do jisté míry je rozšířeným abstraktem. Tady mě zarazilo pouze to, že (str. 2) raně novověcí mechanističtí materialisté jsou zmíněni jako historicky a tematicky nejbližší Descartovi následovníci. Přitom sám Boucník na str. 23 uvádí, že materialismus je protipól karteziánského imateriálního principu, proto nechápu, proč je autor uvádí jako Descartovy následovníky. Na str. 3 je do textu poměrně neorganicky včleněna charakteristika lidové psychologie. Věta začínající slovy „Lidová psychologie“ není sémanticky ani větou, navíc tato charakteristika mohla být zmíněna až v kapitole 4.

Kapitola 2 je nejméně zdařilá, Boucník se zde pokouší o historické panorama tématu v dějinách filozofie, ale jsou zde velké skoky mezi celými epochami, mnozí autoři jsou pojednání velmi nepřesně. Např. již v druhé větě kapitoly se mluví o tom, že v dějinách filozofie vždy „docházelo k rozdělení na tělo a mysl, buď v rámci člověka anebo rovnou v podstatě celé reality“. Mám tomu rozumět tak, že „podstata celé reality“ byla někdy dělena na mysl a tělo? V následující větě Boucník tvrdí, že dualismus je akcentován až v raně (u Boucníka ranně) novověké filozofii. To by mohl být dobrý důvod pro to, aby ono historické panorama začalo až u raně novověké filozofie. V další větě ale autor dává najevo, že začne antického a scholastického myšlení. Výklad antických autorů není příliš přesvědčivě zvládnutý, zmíním str. 5, kde Boucník přisuzuje Akvinskému to, že „dokázal vidět u Aristotela dvě substance“. Těmi substancemi se (asi) myslí duše a tělo. Akvinský jako pokračovatel Aristotela ale určitě není descartovský substanční dualista, navíc v textu následující pasáž z Akvinského toto tvrzení nijak nepodporuje. Na str. 6 pak o Aristotelovi tvrdí, že pro něj hmota nebyla hodna přílišného zájmu – opět nepodložené a silně pochybné tvrzení.

Podkapitola 2.2 začíná odstavcem, kde autor předesílá, co v dané podkapitole bude rozebírat, ale tyto úvody nejsou u všech podkapitol (např. u 2.1 není), navíc se místy objevují i v samotném textu. Působí to zmateně a nesystematicky, nemluvě o skoku od raně novověké filozofie k Popperovi. Když u Poppera diskutuje jeho koncepci světů 1, 2 a 3, tak Boucník přichází s tezí, že Popper neviděl to, že svět 3 je fyzického charakteru. Vysvětluje to větou „Zápis fyzických značek jazyka různého druhu (vizuální, psaný) je schopný vysvětlit jeho fyzičnost“. Přiznávám, že této větě nerozumím – to, že je např. nějaká teorie zachycena v nějakém fyzickém zápisu, znamená, že tato teorie je něco fyzického? Kapitola 3 – ta doznala oproti dřívější verzi také vylepšení, ale některé problémy zůstávají. Při posuzování předchozí verze práce, přiznávám, mi uniklo, že jeden z důvodů, proč práci nelze hodnotit příliš vysoko, je fakt, že zejména u kapitoly 3 je nápadný rozpor mezi zmíněným širokým

tematickým rozpětím práce a množstvím literatury, které Boucník diskutuje, nemluvě o výběru literatury. Tak podkapitola 3.1.1 se zdá nabízet pohled psychologie na problém těla a duše. V podkapitole je ale rozebírán pouze jediný článek jednoho psychologa, to je prostě málo. Podobně špatně je na tom podkapitola 3.1.2, pojednávající o kvantové fyzice. Zde se navíc téma stočí k problematice svobodné vůle, které může, ale nemusí s tématem vztahu duše a těla souviset. Podkapitola 3.2 začíná úvahou o tom, jak se může lišit filozofická od vědecké perspektivy. Na rozdíl od např. podkapitoly 2.2 tak autor nepředepisuje, co v dané podkapitole bude rozebírat (opět velmi nesystematické). Na daném místě by ale bylo především žádoucí uvést, proč se v ní Boucník zabývá právě danými autory, téma je široké a i v současné filozofii bychom jistě našli mnoho filozofů, kteří se tématem zabývali. Boucníkova volba se tak jeví jako poměrně nahodilá. Dále, podkapitola je nepřehledně strukturována – začíná diskusí Lycanova příspěvku, pak přejde k teoriím identity, následně krátce charakterizuje eliminativní materialismus. Vzápětí Boucník předepisuje, že bude představen základní argument pro platnost substančního dualismu, čtenáři dá ale jednak hodně práce, aby v toku dalšího textu tento argument našel, jednak je to opět další skok v textu. U obhajoby bych tedy především rád slyšel zdůvodnění volby autorů z kapitoly 3.

Kapitolu 4 považuji za nejzdařilejší z celé práce. Zařazení tématu lidové psychologie do práce je dobrá volba, kapitola je dobře členěná a autor zde prezentované nauky prezentuje nejsrozumitelněji. Přesto několik poznámek: na začátku podkapitoly 4.1 jsou zmíněny dva základní pohledy křesťanství na vznik duše, vůbec ale není jasné, proč tam tato zmínka je a proč právě tam. Soudím, že podkapitola mohla bez jakékoli ztráty začít až větou „V této podkapitole..“, tato věta mimochodem uvádí několik poznámek, které opět předepisují, co v dané podkapitole bude rozebírat. Na str. 40 Boucník píše, že od Hedgého a Johnsona Bering získává (sic!) nejtvrďší kritiku (kritiku lze získat?) a v další větě se o Beringových kritikách uvádí, že „doslova útočí“ proti Beringovi. Proč takovýto expresivní slovník, který se mimochodem v práci objevuje vícekrát?

Na začátku podkapitoly 4.3 autor (dle mého nelogicky) přerušuje tok úvah otázkou „Proč se mluví hlavně o dualismu těla a duše, a ne o dualismu např. těla a ducha?“. U této otázky a Boucníkových reakcí na ni mi není jasné, proč se otázka objevuje právě na daném místě textu (hodí se spíše do úvodu práce, jako součást terminologického precizování tématu). Celá podkapitola je o něčem jiném, k otázce se ale Boucník překvapivě vrátí na konci podkapitoly. Na str. 44, ve větě „Výskyt tohoto jevu se dá vysvětlit přirozenými sklony dětí k animismu, spíše než abychom to považovali za neexistenci dualistické sklony nerozlišovat vůbec“ asi vypadlo slovo „tendence“. Následující věta začíná „Slovo „animismus“ je jejich tendence..“ – neobratné vyjádření, slovo jistě není tendence. Dále, podkapitola 4.4 má být dle názvu shrnutím kapitoly 4, poslední dva odstavce na str. 47 ale nejsou shrnutím, autor se zde vrací k autorům (Lowe a Libet) a tématům, které probíral v kapitole 3.

Kapitola 5 začíná nešťastným vyjádřením, že zde bude shrnuta kritika dualismu. V textu kapitoly se ale objeví autoři a argumenty, o nichž dříve v textu nebyla řeč, shrnutí to tedy není. Na str. 51, při probírání von Kutscherova článku, Boucník píše, že „Jenom věda má nárok na odpovědi kolem explanační propasti“. Z kontextu není jasné, jestli je to von Kutscherův, nebo Boucníkův názor. Spíše se zdá, že Boucníkův, pak by mě zajímalo zdůvodnění tohoto velmi kategorického názoru. Na str. 52 Boucník tvrdí, že Descartes uznával existenci kválií, nebyl „tedy správný eliminativista“. Otázka zní, proč by jím měl být, a proč to „správný“? Na téže straně je užit termín filozofické zombie, který je ale čtenáři osvětlen až na další straně. Na str. 54 autor píše, že pro zastánce zombie „není ani tak důležité, že jejich existence není možná nebo pravděpodobná, ale že je představitelná. To je argument postavený na logice možných světů. Na tom zakládají argument proti fyzikalismu. Tento skok od představitelnosti k možnosti je základním sporem u zombie argumentu“. Zde se předně mluví o tom, že u existence zombie není důležitá

možnost, ale představitelnost, zatímco v poslední větě se mluví o skoku od představitelnosti k možnosti. Jak to tedy je? Navíc, to, že existence zombie není postavena na možnosti, ale na představitelnosti, z ní dělá argument postavený na logice možných světů? To jistě ne.

Na str. 55 Boucník zmiňuje tzv. dualismus vlastností a rovnou píše, že ani ten problémy dualismu neřeší, čtenář se však nedozví, co dualismus vlastností je.

6 kapitola Závěr, je dle mého velmi dobrá, není jen pouhým shrnutím, jak to u takových prací často bývá, ale Boucník tu opravdu zúročuje dosažené výsledky a naznačuje další možné směry vývoje dané problematiky. Ke kapitole mám jedinou výtku, věta „Ani emergentismus Karla Poppera“ určitě není dobře vystavěná věta.

Předloženou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení D.